

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح دوره (Course Plan)

نام درس: بهداشت عمومی و اپیدمیولوژی	کد درس: ۲۱۴۰۵۹
مقطع تحصیلی: کارشناسی پیوسته	رشته تحصیلی: علوم آزمایشگاهی
گروه آموزشی: علوم آزمایشگاهی	پیش نیاز: ندارد
تعداد واحد: ۱ واحد نظری	محل برگزاری: ساختمان شهید دکتر خوارزمی، دانشکده پیراپزشکی
روز و ساعت برگزاری: سه شنبه ها ساعت ۰۸-۱۰	مسئول درس: دکتر محسن دهقانی، استادیار اپیدمیولوژی
طراحی اولیه ●	بازنگری
هدف کلی درس:	
- آشنایی دانشجویان با کلیات، اهداف، شاخصهای اپیدمیولوژی و کاربرد اپیدمیولوژی در حوزه آزمایشگاه و تشخیص - آشنایی با سیر طبیعی بیماریها، سطوح پیشگیری در سلامت و نظام مراقبت بیماریها - آشنایی با اندازه ها و شاخص ها در اپیدمیولوژی - آشنایی با مفهوم غربالگری بیماریها و شاخص های تعیین اعتبار آزمون های غربالگری	
اهداف اختصاصی دوره:	
۱- مقدمه و کلیات	
• تعریف اپیدمیولوژی • تاریخچه • اهداف اپیدمیولوژی (هدف نهایی، اهداف اختصاصی) • حیطه و کاربردهای اپیدمیولوژی	
۲- مفهوم سلامتی و بیماری، مفاهیم و اصطلاحات رایج در سلامت و اپیدمیولوژی بیماریها	
• تعریف سلامت • تعریف بیماری، ناراحتی و ناخوشی • تعریف آلودگی، آلاینده و آلاینش • تعریف بیماری عفونی، واگیردار، مسری، عفونت زایی، بیماریزایی و حدت عامل عفونی • مفهوم میزبان، منبع، مخزن، حامل و ناقل بیماری • مصونیت گروهی، انتقال مستقیم و غیر مستقیم بیماریها • مفهوم اپیدمی، طغیان بیماری، پاندمی و آندمی • مفهوم کنترل بیماری، حذف و ریشه کنی بیماری	
۳- سیر طبیعی بیماری، سطوح پیشگیری در سلامت، گزارش بیماریها در نظام مراقبت	
• مرحله آمادگی • مرحله قبل از بروز علایم بالینی	

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح دوره (Course Plan)

- مرحله بالینی
- مرحله ناتوانی
- تعریف پیشگیری
- پیشگیری نخستین
- پیشگیری سطح اول
- پیشگیری سطح دوم
- پیشگیری سطح سوم
- پیشگیری سطح چهارم
- نظام مراقبت، بیماریهای مشمول گزارش فوری و غیر فوری

۴- مفاهیم و مدل‌های اپیدمیولوژی

- تغییرات شدت بیماری
- عفونتهای ناپیدا و کنترل بیماری
- عوامل موثر در ایجاد بیماری ها (عوامل میزبان، عوامل محیطی و عامل بیماریزا)
- ارتباط عوامل با یگدیگر/ مدل‌های اکولوژیک
 - مدل مثلث
 - مدل جرخ
 - شبکه علیت

۵- اندازه های ابتلا/ شاخص های سنجش ابتلا به بیماری ها-۱

- مفاهیم میزان، نسبت و تناسب
- میزان بروز (بروز تجمعی و چگالی بروز)
- شیوع
- تفاوت بین بروز و شیوع
- عوامل موثر بر کاهش و افزایش شیوع
- رابطه بروز و شیوع

۶- شاخص ها و اندازه گیری های ابتلا و میرایی-۲

- میزان مرگ خام و میرایی تناسبی
- نسبت مرگ استاندارد شده
- میزانهای اختصاصی مرگ
- میزانهای کشندگی بیماری

۷- غربالگری و ارزشیابی برنامه های غربالگری

- پدیده کوه یخ
- تعریف و اهداف غربالگری

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح دوره (Course Plan)

- موارد استفاده برنامه غربالگری - اجزا و شاخص های تعیین اعتبار آزمون های غربالگری - مقایسه آزمونهای غربالگری با تشخیصی - ارزشیابی برنامه های غربالگری	
۸- مفهوم و محاسبه شاخص های اعتبار آزمون های غربالگری و تست های تشخیصی - حساسیت (Sensitivity) - ویژگی (اختصاصیت) (Specificity) - ارزش اخباری مثبت (PPV) - ارزش اخباری منفی (NPV) - ارائه چند مثال کاربردی در حوزه تست های آزمایشگاهی	
جدول ترتیب ارائه محتوای آموزشی در طول دوره	
جلسه	رئوس مطالب
اول	کلیات اپیدمیولوژی و تاریخچه، اهداف و کاربرد اپیدمیولوژی در حوزه آزمایشگاه و تشخیص
دوم	مفهوم سلامتی و بیماری و مفاهیم و اصطلاحات رایج در اپیدمیولوژی بیماریها
سوم	سیر طبیعی بیماری و سطوح پیشگیری در اپیدمیولوژی، نظام مراقبت بیماریها
چهارم	مفاهیم و مدل های اپیدمیولوژی بیماریها
پنجم	اندازه های ابتلا/ شاخص های سنجش ابتلا به بیماری ها، بخش اول
ششم	شاخص ها و اندازه گیری های ابتلا و میرایی، بخش دوم
هفتم	غربالگری و ارزشیابی برنامه های غربالگری، بخش اول
هشتم	مفهوم و محاسبه شاخص های اعتبار آزمون های غربالگری و تست های تشخیصی، بخش دوم
روش های آموزشی (نحوه ارائه درس): - ارائه سخنرانی با استفاده از وسایل کمک آموزشی (ppt و پروژکتور و وایت برد) - بحث و تبادل نظر با دانشجویان	
وسایل آموزشی: تخته وایت برد، کامپیوتر، ویدئو پروژکتور، سامانه نوید،	
وظایف و تکالیف دانشجو: حضور کلاسی فعال، مشارکت در بحث ها و حل سوالات ارائه شده در جلسات	
روش های ارزیابی دانشجو (لطفا سهم هر روش بر حسب درصد نوشته شود):	
روش های ارزیابی در طول دوره: ۱۰ درصد (۲ نمره مربوط به فعالیت و حضور و مشارکت در بحث های کلاس و تکالیف در نظر گرفته شده)	
روش های ارزیابی در انتهای دوره: ۹۰ درصد (۱۸ نمره امتحان پایان ترم)	
منابع اصلی درس: ۱- اصول اپیدمیولوژی مازنر، ترجمه دکتر محسن جانقربانی، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی اصفهان.	
۲- درسنامه پزشکی پیشگیری و اجتماعی، جی ای پارک، آخرین ویرایش، جلد اول	